

2017

DNES JÍM JAKO MEXIČAN

PRACOVNÍ LISTY PRO II. STUPEŇ ZŠ DNES JÍM JAKO MEXIČAN

VII. ročník

ÚVOD

Mexiko, 14. největší země na světě, je plná kontrastů. Je to místo, kde vedle sebe žijí pohádkově bohatí a naopak velmi chudí lidé. Zemi sužuje nedostatek vody, vlny tsunami a hurikány, v centru a na jihu hrozí zemětřesení. Obzvláště v pohraničí panuje vysoká kriminalita a problémy s drogami, kolem 50 % obyvatel Mexika žije v chudobě, z toho 20 milionů v extrémní chudobě. Na druhou stranu je to země bohatá na nerostné zdroje a zemědělské plodiny, země plná veselých lidí – otevřených, laskavých a podnikavých. I přesto, že v mnoha ohledech strádají, jsou to lidé přátelští a pohostinní, kteří milují svou zemi (a za nic na světě by ji nevyměnili). Chudoba zde není osudová, kdo nechce, nemusí být chudý, mnoha lidem však chybí motivace a snaha na sobě pracovat. To je důsledkem dalších problémů: vysoké míry korupce, byrokracie a neschopnosti politiků, kterým málo záleží na dobru lidí a vytváření skutečných hodnot.

Spočítej

17 % obyvatel Mexika žije v hlavním městě Mexico City. Jestliže má Mexiko asi 11,7 x více obyvatel než Česká republika, kolik přibližně žije lidí v hlavním městě Mexika?

 40-41 mil.

 32-23 mil.

 20-21 mil.

 16-17 mil.

1

2

Jak se jmenuje známé psí plemeno

Najdi na mapě největší mexickou provincii a zkus podle jejího názvu odvodit jméno známého psího plemene oblíbeného i u nás.

.....
odpověď:

Uhádni starodávné kultury

Která ze známých indiánských civilizací nežila na území Mexika?

 Aztékové

 Inkové

 Olmékové

 Mayové

3

JMÉNO:

TŘÍDA:

www.dnesjimjako.cz

Día de Muertos je svátkem zemřelých, který se v Mexiku slaví začátkem listopadu a trvá i několik dní. Lidé se scházejí u domácích oltářů věnovaných zemřelým, oltáře jsou bohatě ozdobeny. Pozůstalí na ně pokládají jídlo, které měl zemřelý rád, květiny, svíčky, fotku zemřelého, „chléb zemřelých“ – obdobu našeho mazance, před oltářem se pak připraví cesta pro zemřelého. Oblíbené je cukroví ve tvaru malých lebek. Svátek je jedním z nejdůležitějších v zemi, lidé se scházejí nejen u oltářů, ale i na hřbitovech, oblékají si strašidelné kostýmy, hodují a „rozprávějí“ se svými zemřelými. Někdy můžeme na hřbitově vidět a slyšet i kapelu, která nebožtíkovi hraje jeho oblíbenou hudbu. Svátek je krásnou barevnou podívanou a v roce 1993 ho UNESCO prohlásilo za nehmotné kulturní dědictví lidstva.

Co je symbolem svátku mrtvých?

4

Kostlivec

Kost

Lebka

Hrob

Podobný svátek zemřelých se slaví i u nás, víš, jak se jmenuje?

.....
odpověď:

Další svátky a oslavy – všechny svátky a tradice se v Mexiku prožívají naplno, lidé rádi a nahlas slaví – jedí, pijí, tančí, povídají si. V zemi je 90 % křesťanů (katolíků), panuje velká úcta k Panně Marii Guadalupské („indiánská“ Panna Maria tmavé pleti, její obraz je nejuctívanějším v zemi), na její svátek putuje do Mexiko City i několik milionů poutníků.

Dalším z důležitých svátků v zemi je Dia del Grito (Den křiku), který je oslavou vzniku Mexika. Na tento státní svátek se Mexičané vyzbrojeni vlajkami ve 23 hodin sejdou na náměstí v Mexiko City a čekají na zvolání „Ať žijou naši hrdinové, ať žije Mexiko“ a poté všichni sborově zařvou „Ať žije Mexiko – Viva Mexico“ [viva mechioko]. Na tento hromadný řev se někteří těší nejvíc z celé oslavy.

Jména

Pro zajímavost si přečti, jaká jména jsou v Mexiku **v současné době oblíbená**.

Některá z nich se používají i u nás.

Chlapecká: Juan [chuan] – José [chosé] – Hugo – Raul – Jorge [chorche]

Dívčí: Monika – Anna – Gabriela – Erika

Dříve používaná jména jsou např. Juana [chuana], Maria, Pedro, Petra – ta se v současné době dávají dětem zřídka a spíše na venkově. Můžete je znát například z telenovel.

Sopky

V Mexiku je celkem **453 sopek**. Pico de Orizaba je zároveň i nejvyšší horou Mexika (5747 m), za ní následuje slavný Popocatepetl něžně nazývaný „Popo“ a „spící princezna“ Iztaccíhuatl. V únoru tohoto roku se probudil vulkán Colima, vysoký 3 800 m (video na Dnes jím jako). Z celkového počtu sopek je jen malá část aktivních.

„Popo“

5

Kolik sopek je v Mexiku aktivních?

a) **51**

b) **36**

c) **14**

d) **3**

Popocatepetl znamená „kouřící hora“ (v jazyku Aztéků znamená *popoca* kouřit a *tepetl* hora)

6

Mexiko dalo světu jeden z nejoblíbenějších nápojů – **horkou čokoládu**. Již dávní Mayové pěstovali kakaovník a jako první uvařili hořkou tekutinu z kakaových bobů. I následující civilizace v tom pokračovaly a rozvíjely tuto dovednost. V době rozkvětu aztécké říše měly **kakaové boby** všestranné použití. Sloužily například jako **platidlo**, klasické příklady uvádějí, že králík měl hodnotu 10 bobů a otrok 100 bobů. Kakaovými boby se platily i daně, ale hlavně se z nich připravoval čokoládový nápoj, který obsahoval kakaovou drť, chilli, hřebíček, skořici a na zahuštění kukuřičnou mouku. Nápoji přisuzovali povzbuzující účinky. Aztécký král **Montezuma** pil až 50 šálek čokolády denně.

Hustý čokoládový nápoj v Mexiku se jmenuje **champurrado** [čampurádo].

Kdo se jako první z Evropanů setkal s kakaovými boby?

- Hernando Cortéz Kryštof Kolumbus Antonio Carletti

Který ze sportů mají Mexičané nejvíce v lásce?

- Pelota – velmi rychlá
ruční míčová hra Basketbal Fotbal Basebal Rallye

7

8

Sombrero je původně klobouk pletený ze slámy, který nosí mexičtí kovbojové. První zmínky o něm jsou zaznamenány v patnáctém století. Jeho výhodou je lehkost a široká krempa stínící hlavu před horkými slunečními paprsky. Z původně praktické pokrývky hlavy se časem stal odznak společenského postavení nositele. Čím významnější a bohatší je muž, tím kvalitnější a krásnější sombrero si pořídí.

Název „sombrero“ pochází ze španělského slova „sombra“.
Víš, co to znamená?

.....
odpověď:

Škola

Základní škola trvá v Mexiku od 6 do 12 let a nazývá se *primaria*. Po ní přichází *secundaria*, je určena pro žáky od 12 do 15 let, tam je povinný cizí jazyk – angličtina. V tomto věku se děti cítí jako dospělí a dokončením *secundaria* je ukončeno i povinné základní vzdělávání stejně jako u nás v 15 letech. Střední vzdělávání se nazývá *preparatoria* – zkráceně „*prepa*“ (v USA high school) a je zakončeno *bachierato* – maturitou. Dále se mladí lidé mohou vzdělávat na vysokých školách. Za nejlepší školy jsou považovány soukromé školy, které jsou ovšem dost nákladné. Školy mají uvnitř velké dvory (jakási atria), kde si můžou děti hrát, nejčastěji fotbal či basket. Společně si hrají i ve svém volném čase, scházejí se hlavně v parcích a na náměstích.

Prázdniny mají mexičtí studenti podobně dlouhé jako my. V létě dva měsíce (červenec-srpen), dva týdny o Vánocích a dva o Velikonocích, což přibližně odpovídá našemu „prázdninovému“ času.

Druh alkoholického nápoje velmi podobný tequile, zvaný **Mezcal**, je známý tím, že se na dně láhve obvykle nachází **červ**. Použití červa poprvé vyzkoušel Jacobo Lozano Páez z Matatlánu. V roce 1940, při ochutnávání připraveného nápoje zjistil, že červ změnil jeho chuť. Tento zvyk však málem zapříčinil vyhubení těchto červů, proto se dnes červi pěstují uměle. Odvážlivci se nemusí bát jejich konzumace, nejsou zdraví škodliví!

9

Co si myslíš, že se vylíhne z červa?

můra *Hypopta*

nosatec

moskyt

monarcha stěhovavý

Jak se jmenoval významný španělský kolonizátor, který v 1. pol. 16. století dobyl Aztéckou říši?

Kryštof Kolumbus

Francisco Pizarro González

Hernán Cortés

10

Mexická jídla

Většina mexických jídel je **hodně kořeněná**, používá se pikantní salsa, cibule a koriandr, v oblibě jsou pálivé papričky *chilli*. Některé studie uvádí, že ostré koření snižuje chuť k jídlu, což je prý dobré pro chudé, kteří ho mají málo.

Sami Mexičané to ovšem vidí trochu jinak: pálivé jídlo *(doplni, co si myslíš)*

11

V Mexiku se hojně jí *tacos* – tenká pšeničná nebo kukuřičná placka (*tortila*), ve které je zabaleno cokoliv na přání, například zelenina nebo maso. K tradičním způsobům přípravy pokrmů patří pečení v podzemní troubě (tzv. *pibil*).

Děti, které jedí tradiční jídlo: rýži, fazole a kuřecí maso s *tortillami*. Mexičané ale bohužel používají hodně polystyrenu a plastu, nejsou příliš zvyklí recyklovat.

Nadávky

Malé děti používají legrační nadávku: *Hola cara de bola*, což se dá volně přeložit jako „Ahoj, obličej jako koule!“

A i na první pohled ryze česká nadávka nižšího kalibru se tu najde. *Hola güey* [hola gvej] znamená totiž „Ahoj, vole!“

Mexičané jsou velmi přátelští, je slušností a známkou dobrého vychování být na každého milý a s každým si popovídat. Podezřelý je ten, kdo si druhých nehledí, vyhýbá se ostatním nebo se mračí!

Uhadneš, kdo jsem?

Pocházím z Mexika, ale nejsem skutečný, nosím černé oblečení, vedu dvojí život a část svého jména používám jako svou značku. Jak se jmenuji?

.....
odpověď:

Z

Nápověda: ve filmu *mě kromě jiných* hrál Antonio Banderas.

12

Znáš ještě jiného podobného hrdinu?

odpověď:

Poznej typickou mexickou rostlinu

Jedná se o užitkovou rostlinu sloužící různým účelům jako např. palivo, praktický stavební materiál, předměty denní potřeby, potravina, léky i omamné látky aj.

Na této rostlině žije speciální druh hmyzu zvaní červci, který je cenným producentem barviva tzv. košenily (karmín). Již staří Aztékové přišli na to, že samičky rozemleté na prášek se dají použít k výrobě červenomodré barvy a samečci k šarlatově červené.

Jak se jmenuje rostlina, na které červci žijí?

.....
odpověď:

13

Dokážeš správně spojit oděvy s národnostmi, které je nosí?

Peru

Španělsko

Indie

Mexiko

14

Zasměj se

Kdo by neznal starý kreslený vtip....

Co je to?

-O-

Mexičan jede na kole.

Uhádneš, co znamená tento vtip?

=O=

odpověď:

15

Vánoce

Stejně jako u nás je součástí oslavy Vánoc štědrovečerní večeře. Na rozdíl od té naší začíná až kolem 22. hodiny, někdy i později. Schází se několik spřízněných rodin dohromady. Dost často se k večeři podává krocan (který z Mexika pochází). Dárky se dětem dávají až druhý den, ale děti si je musí samy najít, jsou pro ně schované po celém domě. Dospělí si mezi sebou dárky nedávají. Dárky nenosí Ježíšek, protože jak by mohlo malé miminko unést tolik dáreků, že? V Mexiku dárky přináší, stejně jako v Americe, Santa Klaus. Ve věřících rodinách si děti na dárky musí počkat o pár dní déle – přinesou je totiž až Tři králové (6.1.). Potom se stává, že se např. polovina třídy už chlubí dárky a ta druhá ještě na dárky čeká. Pak se role obrátí – ten, kdo už dárky dostal, tiše závidí čerstvě obdarovaným.

Víš, co je pončo a jak vypadá?

odpověď:

16

Pohádky

Všechny děti mají rády pohádky. Mexické děti nejsou výjimkou. Přečtěte si indiánskou pohádku z dávných aztéckých dob.

KRÁLÍČEK NA MĚSÍCI

Po skončení jednoho slunečního věku se bohové sešli, aby vytvořili nový Měsíc a Slunce. Diskutovali, kdo bude novým Sluncem, kdo se obětuje a převtělí se v něj v ohni. Jeden zbabělý bůh se bál a chtěl utéct, ale do ohně spadl, a stal se tak Měsícem. Druhý bůh se rozlobil a chytil králíka, který právě prošel kolem a hodil ho po Měsíci. Od té doby je na Měsíci vidět králík. Tento druhý bůh se pak dobrovolně vrhl do ohně a stal novým Sluncem. Započal další slunečný věk...

Zkus najít králíka a zakreslit ho na měsíc.

17

Vyzkoušej mexický jazykolam

Určitě znáš některé české jazykolamy, třeba třista třicet tři stříbrných stříkaček, strč prst skrz krk apod. Vyzkoušej si pro změnu jeden mexický.

Tres tristes tigres tragaban trigo en un trigal.

Tři smutní tygři žrali obilí na poli.

18

Dokážeš uhádnout jméno luštěniny, která je součástí téměř každého mexického jídla?

odpověď:

Prohlédni si ukázky několika typických mexických jídel.

• **Tacos** [takos] – kukuřičné placky plněné okořeněným mletým hovězím masem, salátem, nakrájenou cibulí, rajčaty a kukuřicí

• **Nachos** [načos] – tortillové lupínky zapečené se sýrem a konzervovanými papričkami jalapeños, podávané se salsou ze sušených chilli papriček, rajčat, šalotky, česneku, koriandru, olivového oleje a limetové šťávy

• **Guacamole** [gvakamole] – rozmixované avokádovo ochucené různými kořeními (např. chilli papričky, oregano) a servírovaný s tortillou nebo s nachos

• **Burritos** – tortilly plněné směsí kořeněného hovězího masa a papriky, podávané se salsou, rajčaty, sýrem nebo guacamole

• **Quesadillas** [kesadías] – obdoba sendviče, ale toustový chléb je nahrazen tortillou. Tortilly se nejdříve naplní šunkou, sýrem a paprikami Jalapeños, poté se přeloží na půlku a buď se osmaží na pánvi, nebo se zapečou na grilu

Mexická kuchyně je známá po celém světě, hojně používá ostré koření. Chilli papričky staří Mexičané znali už v období okolo roku 7000 př. n. l. Původní Mexičané jedli především stravu rostlinnou, maso (z neobvyklých zvířat jako např. z tapírů, opic, želv, kapustňáků a pásovců) zařadili indiánští předci až později. Mexičané používají velké množství ovoce a zeleniny, hlavním jídlem dne je bohatá snídaně (např. kukuřičná tortila, volské oko, kaše ze smažených fazolí, avokádo, nachos a pomerančový džus, který je v Mexiku velmi levný). Po vydatném obědě následuje malá večeře složená převážně z ovoce. V oblíbenosti mají limetku, guajavu, mango (solí se, přidává se pálivá paprika) a další.

Jak chutnalo dobrovolníkům

„Jídlo je super! Teda pokud si na to nedáte chilli nebo salsu. Já si ani jedno nedávám, protože mi to nechutná a přijde mi škoda kazit si například báječné tortilly chilli. Jediné, co mi vadí, je hodinový rozvrh jídla. Snídaně je tak kolem osmé, oběd kolem půl třetí (to už se kroutím hlady) a večeře tak kolem půl jedenácté, což mi zase přijde dost nezdravé, ale vzhledem k tomu, že spát hlady se mi jít nechce, tak prostě neodolám.“

Martina Bartošová

„Všichni se mě ptají, jak mi chutná mexické jídlo. Je dobré, ale bez chilli. Řídíme se tu jedním pravidlem: Když ti Mexičan řekne, že to není ostré (pikantní) nikdy mu nevěř. Mohla jsem se přesvědčit na vlastní pusu a žaludek, že je to pravda.“

Jedna tradiční rodina nás pozvala na enchiladas, prý nepikantní, speciálně pro Evropany. Už jen ten název mě měl varovat... Myslela jsem, že to nedojím, ale úsměv to zachránil, a tak si mysleli, že mi to chutná. Bylo to asi dobré, jen přes to chilli nevím, jak to vlastně chutnalo... Mexický chleba si nepředstavujte jako náš nejlepší, nejchutnější kyprý chleba, jsou to jen sladké housky nebo tousty.

Jana Georgievová

Najdi a přeškrtni jednu rostlinu a jedno zvíře, které se v Mexiku nevyskytují

Na těchto obrázcích jsou některá zvířata, která žijí v Mexiku, a rostliny, které tam rostou. Jen jedna rostlinka a jedno zvíře sem zabloudily omylem.

20

sviňucha

kojot

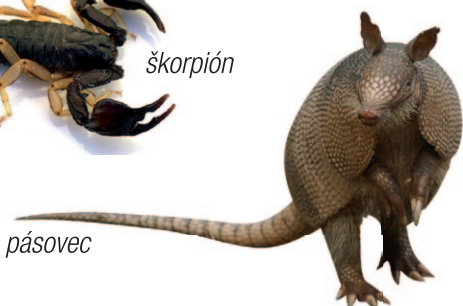
naháč

krokodýl

škorpión

pásovec

chápan

ara

hroch

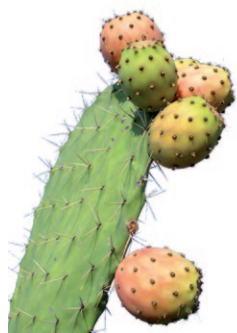
krocan

avokádo

mombín

opuncie

mochyně

švestka

pitahza

vanilka

guajava

paprika habanero

zapota

kukuřice

paprika chile de arbol

Víte, že lidé v Mexiku chovají doma psy a kočky stejně jako my?

Mnoho dalších informací a materiálů najdeš na:

www.dnesjimjako.cz

SADBA
Salesiánská asociace Dona Boska, z. s.

**ADOPCE
NABLÍZKO**

**ČESKÁ
ROZVOJOVÁ
AGENTURA**

Máš rád exotická jídla? **Vyzkoušej, jak se jí** v Mexiku, zapoj se do **soutěže**, podívej se na **facebookovou stránku „Dnes jím jako“** nebo mrkni na **www.adopcenablizko.cz**, kde se dozvíš mnoho dalších informací a také se můžeš zapojit do pomoci v rozvojových zemích. Jednou se do nějaké můžeš podívat i jako **dobrovolník**.

Pracovní listy pro vás připravila Salesiánská asociace Dona Boska, Kobylišké nám. 1000/1, 182 00 Praha 8 - Kobylice, www.sadba.org, *zdroje: dobrovolníci: Kamila Dušková, Josef Vencel, Andrea Nachtmannová a další, LEHARI, Gabriele; COLDITZ, Peter, Exotické plody, cokomuzeum.cz, stránky CIA, www.is.muni.cz, mexiko.avetour.cz, wikipedie, archiv Sadby, r. 2017.*

Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

ŘEŠENÍ PRACOVNÍCH LISTŮ

DNES JÍM JAKO MEXIČAN

II. STUPEŇ ZŠ

1.

20 – 21 mil.

Mexiko	123 mil. obyvatel
ČR	10,5 mil. obyvatel
Mexico City (Ciudad de México)	20 843 000 obyvatel

10,52 mil x 11,7 = cca 123 mil.

123 mil. 100 %

20,84 mil. 17 %

2.

Čivava

Čivava je nejmenší psí plemeno na světě. Jmenuje se podle největší mexické provincie Chihuahua. Dříve tito psi žili v oblasti střední Ameriky volně v norách, později byli domorodci chytáni a ochočováni. Indiáni věřili, že čivavy ochraňují zemřelé náčelníky na cestě do světa duchů. Malé pejsky často zobrazovali a vyráběli jejich sošky.

Do České republiky byla první čivava dovezena v roce 1971 z USA.

3.

Inkové

Území dnešního Mexika bylo osídleno několika civilizacemi.

Mezi nejvýznamější patří: Toltékové, Olmékové, Aztékové a Mayové.

Inkové obývali území dnešních států Kolumbie, Ekvádoru, Peru, Bolívie, Chile a Argentiny.

4.

Lebka

Oblíbenou pochoutkou připravovanou na Den mrtvých jsou sladkosti ve tvaru lebek či kostlivců, tzv. calaveritas.

Día de Muertos se v Mexiku slaví od 31. října do 2. listopadu (svátek byl zařazen na seznam UNESCO a vyhlášen kulturním dědictvím lidstva).

VIDEO

Dušičky

U nás se slaví 2. listopadu Vzpomínka na všechny věrné zesnulé (Památka všech věrných zemřelých, Svátek zesnulých, Památka zesnulých nebo lidově Dušičky). V naší zemi lidé v tento den chodí na hřbitovy, kde rozsvěcí za své zemřelé svíčky a v tichosti vzpomínají.

V Mexiku se všechny svátky a tradice prožívají naplno, lidé rádi a nahlas slaví – jedí, pijí, tančí, povídají si.

Zajímavým svátkem je **Den křiku** (Dia del Grito), který je oslavou vzniku Mexika 15. září 1810. Na tento státní svátek se Mexičané vyzbrojeni vlajkami ve 23 hodin sejdou na náměstí v Mexiko City a čekají na zvolání „Ať žijou naši hrdinové, ať žije Mexiko“ a poté všichni sborově zařvou „Ať žije Mexiko – Viva Mexiko“ [viva mechiko]. Na tento hromadný řev se někteří těší nejvíc z celé oslavy.

5.

14

Pro dávné civilizace představovaly sopky posvátné příbytky bohů nebo dokonce bohy samotné - křesťanští dobyvatelé z Evropy tam zase hledali bránu do pekel.

ODKAZ NA ČLÁNEK

6.

Kryštof Kolumbus

Prvním Evropanem, který uviděl kakaové boby, byl Kryštof Kolumbus. Bylo to v roce 1502. Ochutnal i nápoj xocolatl, který mu moc nechutnal. Přivezl boby na ukázkou do Španělska, kde ale nevzbudily žádný zájem. Teprve dobyvatel Mexika, Hernando Cortéz, si uvědomil hodnotu kakaových bobů. Založil první plantáže a začal kakové boby dovážet do Evropy i s návodem na výrobu kakaového nápoje. Zpočátku neměl nápoj ve Španělsku velký úspěch, ale po vylepšení cukrem a vanilkou se stal velmi oblíbeným.

7.

Fotbal

Velmi oblíbený je i basketbal (košíková) a baseball (pálkovací míčová hra).

8.

Stín

Sombréra pro slavnostní účely mívají v průměru přes šedesát centimetrů a stíní i hrud' a ramena. Vyrábí se z barevné tuhé plsti a zdobí se výšivkami z nití a korálků. Slavnostní sombréra nosí v současnosti hlavně členové lidových hudebních a tanečních skupin.

9.

Můra (hypochoeris glabra) a brouk nosatec

K výrobě Mezcalu se nejčastěji používají larvy této můry a brouka nostace, v lahvi může být i více červů. Červ se používá pouze pro nápoj Mezcal, nikoli pro tequila, jak se domnívá mnoho lidí. Konzumace červa neškodí zdraví, naopak v některých tradicích se pokládá za zdravou pro duši. Ať

je to již pravda nebo ne, popularita červů v Mezcalu málem zapříčinila jejich vyhubení a dnes jsou proto do agáve nasazováni uměle, aby jich výrobci Mezcalu měli dostatek.

ODAZ NA ČLÁNEK

10.

Hernán Cortéz

Někdy také Hernando či Fernando Cortés, jeden z nejslavnějších španělských kolonizátorů Ameriky.

Francisco Pizarro González byl španělský dobyvatel říše Inků a zakladatel Limy, dnešního hlavního města Peru.

Kryštof Kolumbus byl italský mořeplavec, objevitel Ameriky. Jeho cesty podnítily několik století dlouhé období evropské kolonizace (dne 12. října 1492 zakotvil Kolumbus u ostrova, kterému dal jméno „San Salvador“ – Bahamy. Domníval se, že přistál v Indii, proto zdejší obyvatele nazval Indios – Indové, odtud Indiáni. Téhož roku objevil pobřeží Kuby, Haiti a další ostrovy).

11.

Pálivé jídlo Mexičanům prostě chutná, jsou na ně zvyklí už od dětství.

12.

Zorro

Literární postava, vlastním jménem don Diego de la Vega, mstitel bezpráví a ochránce chudých. Nosí černou masku a podepisuje se svým kordem – písmenem Z – jako Zorro. Byl ztvárněn v několika filmech, komiksech i počítačových hrách.

13.

Kaktus – opuncie

Opuncie, česky nopál, odtud červec nopálový.

Z tohoto malého broučka se vyrábí přírodní červené barvivo – karmín (též karmazín nebo košenila). Žije právě na těchto kaktusech. Používá se hlavně na obarvení potravin a v kosmetice (například rtěnky).

Najdete ho mimo jiné v těchto potravinách (označení E120):

Marťánci, jogurt Activia, Dobrá máma, Florian, jahodový pribiňáček, jahodový Míša, žvýkačky Pedro, bonbóny Bon Pari, lentilky, ale i paštika, šunka, kuřecí párky aj.

14.

Zleva: [Indie](#) [Mexiko](#) [Peru](#) [Španělsko](#)

O původu mexických tanců článek a **VIDEO** na webu.

15.

Mexičan na lyžích

16.

Tradiční mexický oděv

Tradiční mexické pončo se jako originální kus oděvu rozšířilo do celého světa. Původně ho nosili indiáni na ochranu před chladem a deštěm. Později ho nosili domorodci po celé Latinské Americe a se španělskými dobyteli se rozšířilo i do Evropy. Stalo se důležitou součástí výstroje vojáků v americké válce Severu proti Jihu, ponča vojákům sloužila jako pláštěnka i spacák.

Střih je velice jednoduchý: stačí uprostřed obdélníkové či čtvercové látky vystřihnout otvor pro hlavu, některá ponča měla kvůli lepšímu udržování tělesného tepla ještě našitou kapuci ze stejného materiálu.

17.

jedno z možných řešení

18.

Žáci můžou vyzkoušet, kdo z nich dokáže jazykolam říci rychleji a správně.

19.

Fazole

Frijoles [fricholes]

Červené fazole, které se podávají jako příloha k mnoha druhům jídel, jsou základem mexické kuchyně. Bývají i konzervované, jsou na stole téměř každý den. Nejedí se samostatně, pouze jako příloha.

Mexická jídla jsou známá po celém světě, hodně se používá ostré koření vyráběné z chilli papriček.

20.

Hroch

Švestka

Hroch žije v Africe, švestka roste v mírnějších pásmech, Mexiko je na ni příliš teplé. Roste tam však rostlina, s chuťově podobnými plody jako švestka, zvaná mombín.

Z Mexika pochází krocán, který je předkem krocana domácího.

Jak se jmenuje samička od krocana?

Kojot, původem z Mexika, je zvíře podobné vlku, jeho název je odvozen z indiánského (aztéckého) slova coyōtl.

Zajímavost: V severní části Kalifornského zálivu u Mexika rodí svá mláďata sviňucha kalifornská.

Žáci můžou najít na mapě Kalifornský záliv.

VANILKA je krásná květina – orchidej, která koření v zemi a jako liána se pne po stromech, má vzdušné kořeny. Květy jsou opylovány nejmenšími ptáčky na světě – kolibříky – a hmyzem.

V jednom dni se otevírají se pouze na několik hodin. Obsahuje vanilin, drahé koření, které používali již staří indiáni – Aztékové. Užívá se k ochucování sladkých pokrmů, pečiva, zmrzliny.